

ромски партии постепенно нараства и към 2005 г. достига до 26, като някои от организациите съдържат гуми с корена „ром“ в наименованието си: „Рома“, „Евророма“, „Рома груп“, „Рома-Пурин“. Освен ромските фондации съществуват и програми, насочени към ромските общности и някои от значимите неправителствени организации в страната – Институт „Отворено общество“, Международен център по проблемите на малцинствата и културните взаимодействия, Български Хелзинкски комитет, Фондация С.Е.Г.А. и др. (Томова, Пампоров, Миленкова, 2011).

Социално-икономическите проблеми, които неминуемо съпътстват преходния период, лесно се трансформират в етнически конфликти. Според Проганов (1995) по време на преход се засилва икономическата изолация и обособяване, маргинализацията и дискриминацията на етническите общности. Той определя няколко посоки на т.нар. етническа маргинализация: дискриминация в търсенето на работа в условията на безработица, социално-икономическа неравномерност в развитието на отделните части на страната, при което най-изостанали се оказват тези с преобладаване на етническите групи, в разделението на труда и квалификацията, по принцип хората от етническото малцинство са по-лошо платени, поради по-ниското си образование. Това в голяма степен важи и за територията на нашата страна, където по-голямата част от районите със смесено население се очертават като типично депресивни, т.е. характеризират се със съществен спад в производството на основните предприятия и закриване на част от тях, изостаналост на социалната и техническата инфраструктура, аграрна структура на стопанството, висока безработица. През 1992 г. 11,2 % от ромите са неграмотни, като тази неблагоприятна тенденция се засилва и посоченият дял нараства с близо четири пункта през 2001 г., а едва 5 % от ромите са със завършено средно образование. Като резултат от „възродителния процес“ се наблюдава изостряне на етническите напрежения. Установява се също и един процес на етнозатваряне в културната и религиозната самобитност на етническите групи в страната (в най-голяма степен това важи за турската и ромската етническа група). Рязко се увеличава религиозността сред мюсюлманското население в България, което дава възможност за активизиране на турската националистическа пропаганда в страната, като се провежда целенасочена дейност за разширяване влиянието на исляма и продължаване процеса на турцизиране на българските мюсюлмани и циганите мюсюлмани и тяхното етническо обособяване. Допълнителна причина за повишаване на етническото напрежение е и спадът в жизненото равнище в страната, влошаване на условията на живот и неравностойното положение на етническите групи на пазара на труда, етническата дискриминация на засегнатите от безработицата (Белева, 1994).

След 1990 г. се наблюдава устойчива тенденция на постоянно отпадане на ромите от легалния пазар на труда (след закриването на кооперативните